

26.41x20.25	1	עמוד 22	ימן - ימן	21/02/2014	41206296-0
אריה אבנרי דאש תנועת אדם - 28150					

רחוק מהעין ■ אלישיב רייכנר

הפנתר הלבן

השר האשכנזי ישראל כ"ץ (הראשון) היה מפטרוני תנועת הפנתרים השחורים ■ היום זה כנראה לא היה קורה ■ פרסומות למיזמי דיור מצביעות על העתיד של החברה הדתית לאומית

לדיירים "מתחם מגורי יוקרה נחשק במגדלים אקסקלוסיביים בסטנדרטים בינלאומיים, כסביבת מגורים יוקרתית ומפנקת שתעניק חוויית מגורים נדירה". המושגים שחוזרים על עצמם במודעה הם: יוקרה, פינוק, שלמות ופאר, וההבטחה היחידה שקשורה לאורח החיים הרתי של קוראי העלון היא מרחק הליכה מבתי הכנסת שבשכונה.

מודעה אחרת שהתפרסמה באותה שבת הודיעה על פרויקט דיור חדש בשדרות. המודעה מבשרת על קבוצת משפחות תורניות מיישבות ההסדר והגרעין התורני בעיר, שמתארגנת לקנייה משותפת של דירות בפרויקט. המוטיב החוזר במודעה הזאת הוא התורניות. אם בעבר היה מספיק להגדיר פרויקט דיור סרוג כפרויקט שמיועד לציבור דתי-לאומי, היום יש כאלו שלא מסתפקים במגורים עם אנשים דתיים סתם, אלא מבקשים לגור דווקא עם אנשים "תורניים". במודעה התורנית, אגב, לא מצאתי מילה אחת על רמת הדיור בדירות המוצעות לרכישה. זה כנראה כבר פחות חשוב.

מכיוון שיועד יחצן נפש צרכני, מותר להניח שהמודעות הללו הן עדות לא רעה למאוזני הנדל"ן השונים של זרמי הציונות הדתית. בזמן שחלק מהדתיים-לאומיים לא מוכנים להתפשר על היוקרה, הפאר, הפינוק והאקסקלוסיביות של בתי העתידי, אחרים כנראה אינם מוכנים להתפשר על רמת התורניות של שכניהם. כשאני נתקל במודעות כאלו חושב על עתידה של הציונות הדתית ועל היכולת של פלגיה להמשיך לצעוד תחת מטרייה אחת, עולה לי בראש בעיקר האיחול הציני של הסטיריקן ליאור שלייך: "שיהיה לנו בהצלחה" ●.

תוכנית מטורפת לחטוף את שר השיכון באותה תקופה. הפנתרים גם בידרו על מינויו של כ"ץ לעמוד בראש ועדת ראש הממשלה לנוער במצוקה, ועדה שהוקמה בעקבות המחאה. אדי מלכה, אחד ממנהיגי הפנתרים, אמר אז: "אם ר"ר כ"ץ, האשכנזי היקר, יעלה לשלטון, נפרק את תנועות הפנתרים". ואכן, אהדת הפנתרים סייעה לכ"ץ כשהגיע לעולם הפוליטי, שנים ספורות לאחר מכן. כשהתמודד על תפקיד שר בממשלת בגין מטעם מפלגת ד"ש, הוא זכה לתמיכתם של אנשי תנועת 'עודד' – תנועת סטודנטים ממוצא מרוקאי שהייתה חלק מסייעת ד"ש. רפאל בן-שושן, מראשי התנועה, הסביר שאנשיה ראו בר"ר כ"ץ אחד משלהם אפילו שהוא היה "אשכנזי טהור".

היום, בעירן ש"ס והקשת הדמוקרטית המזרחית, קצת קשה לרמיין דמות פוליטית אשכנזית שתזכה לאהדה כזו מצד תנועות מחאה ספרדיות. מצד אחד, הפער הערתי הולך ומצטמצם בלא מעט תחומים, אבל מצד שני הרושם הוא שספרדים מיליטנטיים מוכנים היום, פחות מבעבר, להתפשר על מוצאם הערתי של מנהיגיהם.

אלו בונים ואלו בונים

מודעות הנדל"ן הרבות בעלוני בתי הכנסת הן מקור לא רע למחקר עבור סוציולוגים של הציונות הדתית. מי שמבקש הוכחה לפערים הגדלים בין הזרמים בציבור הדתי-לאומי יוכל למצוא ביטוי לכך גם בפרסומים על השכונות החדשות והפרויקטים לדיור שממלאים את העיתונות המגזרית.

הנה לדוגמה שתי פרסומות שונות שהופיעו באותה שבת בעמודי העלונים. פרסומת אחת, למתחם מגורים חדש בגבעתי-שמואל החדשה, מבטיחה

שהתחבורה ישראל כ"ץ הוא לא השר הראשון בתולדות ממשלות ישראל שנושא את השם הזה. קדם לו ר"ר ישראל כ"ץ ז"ל שכיהן כשר העבודה והרווחה בממשלת הליכוד הראשונה לאחר המהפך של 77'. אף שהיה אחראי למהפכה גדולה בשירותי הרווחה בישראל, שמו ופועלו לא זכו להכרה ציבורית מספקת. ביוגרפיה חדשה – 'החלוץ החברתי' שכתב אריה אבנרי וראתה אוד לאחרונה, עושה עמו צדק היסטורי ומספרת את סיפור חייו ואת תרומתו הגדולה לחברה הישראלית. ר"ר ישראל כ"ץ היה שר הרווחה הראשון שהגיע למשרד הזה מהתחום המקצועי. הוא היה עובד סוציאלי בהכשרתו, ניהל כפר נוער, היה המנהל הישראלי הראשון של בית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית, מנכ"ל הביטוח הלאומי, ועוד לפני שהתמנה לשר הרווחה כבר הספיק ליוזם שורה של חוקים סוציאליים. כ"ץ היה גם זה שדחף לשינוי שמו של משרד הסעד למשרד הרווחה ולא יחודו עם משרד העבודה מתוך תפיסה שתחום הרווחה צריך לספק חכות ולא רק דגים. הוא ביקש ליצור רשת ביטחון סוציאלית ולא רק לסייע לניזוקים, וביטא את משנתו זו גם בשורת החוקים שקידם וחוקק כשר וביניהם חוק הבטחת הכנסה וחוק ביטוח סיעוד.

אחד הדברים המעניינים העולים מהביוגרפיה של כ"ץ הוא הקשר הייחודי שהתקיים בינו לבין מנהיגי מחאת הפנתרים השחורים. אפילו שנולד באוסטריה ולא במרוקו, ואף שבזמן שפרצה המחאה – בראשית שנות ה-70 – הוא כבר היה בתפקיד ממלכתי ומוזוהה עם הממסד, כ"ץ זכה לאמון רב ממנהיגי הפנתרים ושימש בפועל כפטרוני סמוי שלהם וכמליץ יושר. בזכות הקשר ההרוק עם צ'דלי ביטון, סעדיה מרציאנו, ראובן אברג'יל ואחרים, הוא הצליח למנוע מהם לממש

המודעות הללו הן עדות למאוזני הנדל"ן של זרמי הציונות הדתית. חלק מהדתיים-לאומיים לא מוכנים להתפשר על היוקרה של ביתם העתידי, ואחרים אינם מוכנים להתפשר על רמת התורניות של שכניהם